St. 82 Poštnina plačana v gotovini. Abbonamento corrente con la posta. Naročnina plačana do ...

List izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po praznikih. Naročnina: za 3 mesece L 22.—, pol leta L 44.—, za celo leto L 88.—, za inozemstvo L 6.50 več. — Posamezne številke 25 stotink. — Oglasi: Cena oglasom v širokosti 1 kolone (72 mm) za enkrat 1 lira, za dvakrat 1.50 lire, za trikrat 2 liri, za osmrtnice, zahvale, poslana, ... denarnih zavodov L 2.— Mali oglasi: 50 stot. za besedo, najmanj L 3.

Studijska biblioteka ubljana

EDINOST

v Trstu, v torek, 6. aprila 1926.

Posamezna številka 25 stot. Letnik LI

Uredništvo in upravništvo: Trst (3), ulica S. Francesco d'Assisi 20. Telefon 11-57. Dopisi naj se pošiljajo izključno uredništvu, oglasi, reklamacije in denar pa upravništvu. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Last, založba in tisk Tiskarne „Edinost". Podurednistvo v Gorici: ulica Giosuè Carducci št. 7, I. n. — Telef. št. 327. Glavni in odgovorni urednik: prof. Filip Peric.

Pismo iz Rima

Politični dogodki poslednjih dni. - Mussolinijevo potovanje v Tripolis. - Nenavaden koncert. - Slovanski čar.

(Od našega rimskega dopisnika.)

Rim, 2. aprila 1926.

Najvažnejše politične dogodke poslednjih dni sta pač tvorila ministrski in pa veliki fašistovski svet. Posebno velike važnosti pa je bil veliki fašistovski svet, zakaj v njem sta bila razen spremembe vodstva stranke, sprejeta dva sklepa, katerih pomen daleko presega vse ostale politične dogodke in sklepe, sklepa o ustanovitvi centralnega vladnega orgâna za korporacije (strokovne organizacije) in pa o reformi senata.

O prvem sklepu, o ustanovitvi centralnega vladnega organa za korporacije, je zaenkrat pač težko govoriti, ker ima samo načelen značaj in ker se nahaja fašistovsko sindikalno gibanje šele v začetku svojega razvoja. Veliki fašistovski svet je samo sprožil načrt in naloga vlade bo, da ta načrt podrobno izdela in izvede. Zato ni danes še mogoče reči, ali bo ta centralni vladni organ zahteval novo ministrstvo ali samo podtajništvo ali pa se morda združi s kakim drugim že obstoječim ministrstvom.

Pač pa je mnogo bolj jasen in natančno izdelan tudi v svojih podrobnostih drugi važni sklep velikega fašistovskega sveta, sklep o reformi senata. Ta sklep ne prinaša nikakih bistvenih ustavnih sprememb, kakor se je prvotno lahko pričakovalo, ampak samo nove določbe o sestavi visoke zbornice. Število senatorjev bo tudi nadalje neomejeno. Tudi v bodoče bo senatorje imenoval kralj. Razlika bo le v tem, da bo del senatorjev imenoval kralj sam iz lastne inicijative, ostali del pa na predlog raznih narodnih korporacij. Naravnost od kralja imenovani senatorji bodo tudi še nadalje dosmrtni člani senata, na predlog korporacij imenovani senatorji pa bodo le začasni člani, in sicer za dobo devetih let. Sicer pa ni nikaka tajna, da so bili in bodo tudi naravnost od kralja imenovani senatorji imenovani skoraj večinoma, ako ne vedno, na predlog vlade.

Ker je število senatorjev nedoločeno in ker ni določeno tudi številno razmerje med dosmrtnimi in začasnimi člani, bo vladajočemu režimu vedno dana možnost spreminjati to razmerje, kakor se mu bo pač zdelo potrebno, umestno in oportuno. Zato se bo tekom časa lahko zgodilo, da bodo, kakor doslej, sestavljali visoko zbornico samo dosmrtni člani, ali pa, kar je najbolj verjetno, samo začasni člani.

Po sklenjeni reformi senata, ker sklep velikega fašistovskega sveta ima bistveno isti pomen kot sklep vlade, nastaja pa vprašanje, kaj neki bo z današnjo pastorko režima, s poslansko zbornico. Ali bo ta še nadalje živela v svoji dosedanji obliki, izvoljena na podlagi splošne in enake volilne pravice, ali pa bo tudi ona reformirana, ako ne potlačena?

Nekateri ultrafašistovski listi, ki tudi navideznega parlamentarizma ne morejo trpeti, so za njeno popolno zatretje, drugi so mnenja, da naj bi živela še nadalje kot nekaka raprezentanca ob velikih, slavnostnih dogodkih, najnovejši in najoriginalnejši pa je načrt ultrafašistovskega «Il Tevere» o njeni nadaljni usodi.

Po mnenju tega lista bo reformirani senat s svojim korporativnim zastopstvom poklican skrbeti za materijalne interese naroda, poslanska zbornica pa naj bi bila poklicana skrbeti za njega duhovne interese in dobrine. Kdo pa je najbolj poklican skrbeti za te interese in dobrine? Marveč duhovnih interesov in dobrin naroda so poklicani edinole družinski očetje. V to svrho pa bi bila neobhodno potrebna reforma aktivne in pasivne volilne pravice v tem smislu, da bi imeli eno in drugo samo družinski očetje.

V ostalem pa izgleda, neglede na gornje originalne načrte o nadaljnih reformah, da se bo fašizem zaenkrat, in najbrže za dalj časa, zadovoljil z dosedaj izvedenimi in sklenjenimi državnimi reformami, ki mu bodo itak povzročale dela in skrbi čez glavo, zlasti ona o sindikatih, in da bo pričel razvijati vedno bolj živahno zunanjepolitično akcijo za katero se čuti že dovolj pripravljenega in silnega.

* * *

V torek zvečer je odpotoval on. Mussolini v Milan, da prebije tamkaj v krogu svoje družine velikonočne praznike. Dne 5. ali 6. t. m. se zopet povrne v prestolico, nakar nastopi dne 8. t. m. svoje potovanje v Tripolitanijo. Temu potovanju pripisuje režimski tisk velik, ne samo notranjepolitični, ampak tudi zunanjepolitični pomen.

Notranjepolitični pomen potovanja obstoji v tem, da je to prvi ministrski predsednik Italije, ki se podaja v njene prekomorske kolonije, s čimer se hoče še bolj okrepiti zanimanje italijanskega naroda za kolonije. Zunanjepolitični pomen potovanja pa obstoji v tem, da se hoče z njim poudariti stremljenje nove Italije po onih krajih in po onem morju, ki bilo nekdaj je rimljansko.

In res se Mussolini pripravlja na svoje potovanje liki kak rimski vojskovodja. Ako bo onega dne morje dopuščalo, se bo vkrcal min. predsednik v Ostiji na dreadnought «Cavour», ki prijadra skupno s svojim tovarišem «Julijem Cezarjem» iz Spezije, drugače pa se bo vkrcal v pristanišču Gaeta. V mesinski ožini se pridruži tema dvema ladjama še trinajst drugih bojnih ladij, in sicer štiri križarke, štiri torpedovke in štiri podvodne ladje in en spremljevalec. Med potjo bodo ladje izvajale razne vaje in manevre.

Že po svoji zunanjosti torej, po svojem lesku in blesku ni to samo navadno potovanje, ampak obenem in morda še največ nekaka velika manifestacija.

* * *

Preteklo soboto in na veliki torek sta se vršila v Rimu dva nenavadna koncerta klasične cerkvene glasbe. Nenavadna sta bila ta dva koncerta ne morda radi sicer zanimivega in krasnega sporeda, ampak radi gledišča, v katerem sta se vršila, v Flavijevem amfiteatru, sedaj bolj znanem pod imenom «Kolosej».

Kolosej je ena iz onih redkih zgradb starega Rima, ki so ostale še razmeroma dobro ohranjene do današnjih dni. Graditi ga je pričel cesar Vespazijan l. 72. po Kr., dokončal pa ga je njegov sin Titus iz družine Flavijev (odtod tudi njegovo ime) l. 80. po Kr. Kakor se pripoveduje, so trajale otvoritvene svečanosti, tekom katerih je bilo zaklanih v boju veliko število gladijatorjev in nad 5000 divjih živali, ničmanj nego 100 dni. V areni tega amfiteatra so umirali za svojo vero tudi prvi kristjani-mučeniki, izročeni v plen divjim živalim. To ogromno gledišče, ki se še dandanes smatra za največjo zgradbo na svetu, je imelo prostora za 50.000 gledalcev. Tekom časa je to ogromno poslopje veliko trpelo. V srednjem veku je služilo nekaj časa nekaterim plemenitaškim rodbinam za trdnjavo. Veliki uničevalec starega Rima in obenem veliki graditelj papeškega Rima, papež Sikst V., ga je že hotel prodreti, pa je njegovo nakano preprečila odločnost nekaterih kardinalov, ki so se ji uprli. Pozneje je služilo poslopje kot neusahljivi vir opeke, iz katere je zgrajeno. Z njegovo opeko sta bili zgrajeni ogromni in krasni palači «Venezia» in «Cancelleria» ter pristan Ripetta. Pred nadaljnim rušenjem je rešil to zgodovinsko poslopje papež Benedikt XIV., ki jo je proglasil za sveto radi v njem prelite mučeniške krvi. Navzlic vsem onim opustošenjem je ostalo poslopje, posebno pa njega vzhodna stran še dandanes dobro ohranjena.

In v tem gledišču sta se vršila v soboto in v torek dva koncerta klasične cerkvene glasbe, katera je priredila širom znana «Polifonica Romana» v korist vojnih sirot in duševno bolnih. Na sporedu koncerta sta bili Palestrina, Marenzio in Josquin De Près. Zlasti za tujce, in teh je bilo pri koncertu največ, je bilo neznansko pretresljivo poslušati v onih prostorih, kjer so pred davnimi stoletji padali v boju gladijatorji, kjer so rjovele krvoločne živali, pod katerih kremplji in zobmi so umirali prvi kristjani, poslušati iz onih prostorov, na katerih so pred davnimi stoletji sedeli imperatorji, senatorji, patriciji in ostalo krvave zabave željno rimsko ljudstvo, mistične akorde krščanske cerkvene glasbe iz XV. in XVI. stoletja.

Po koncertu, ko se je nad večnim mestom že razvil mrak, so vzplamtele na ozidju hodnikov tisočere baklje, zapuščeni hodniki so zagoreli v zarji bengaličnih ognjev, zgoraj pa na podnebesni višini amfiteatra se je pokazal velik, svetel križ, obžarjen od bengaličnih ognjev, medtem ko je iz nižav arene zadonel zbor: in aeterno immortali honor et gloria. Simbol zmage krščanstva nad poganstvom.

* * *

Pred dnevi so prinesli rimski listi pod naslovom «Slovanski čar» med kroniko vest, ki me je nemalo razburila.

Pred približno 14 dnevi je prišel v Rim lep, 35 let star Bolgar, ki si je po kratkem bivanju v hotelu našel stanovanje pri neki 32-letni vdovi. Že po kratkem bivanju je pričel fant jako ugajati svoji razmeroma še mladi gospodinji, ki se je trudila na razne načine da mu odkrije svoja čustva. Bolgar pa ni opazil ali pa ni hotel opaziti vroče naklonjenosti svoje gospodinje. V svojem obupu neutešljivega in neutešenega hrepenennja se je vdova obrnila za svet na neko čarovnico (štrigo), ki ji je dala sledeči recept za njene bolečine:

«Preskrbite si en podplat desnega čevlja od onega, katerega ljubite. Vsak dan kuhajte en košček podplata v njegovi kavi. Še predno boste porabila cel podplat, bo on odgovoril vaši ljubezni.»

Od onega dne je nesrečni Bolgar imel vsak dan kavo s koščkom svojega podplata. Ker je pa vdovica, najbrž radi hitrejšega učinka, stavila v kavo morda preveliko porcijo podplata, je pričelo s časom Bolgara zvijati po želodcu. Odšel je na poliklinik, kjer so zdravniki ugotovili lahko zastrupljenje. Tej ugotovitvi je sledila ovadba na kvesturo. In tam je udovica s solzami razodela svojo srčno bol in njene posledice, nakar je Bolgar odtegnil ovadbo. Do tu kronika, ker se ne ve, kaj s eje nadalje zgodilo. Ali je pomenilo razodetje udovice nadaljevanje že začetega ali pa konec šele začetega romana?

Sicer pa me to prav nič ne zanima in razburja. Pač pa me razburja nekaj drugega. Tudi jaz se prištevam med Slovane. Tudi jaz stanujem, ne pri eni, ampak pri dveh... ne vdovicah, ampak starih devicah, ki štejeti obe skupaj nad 100 let in ena iz njih je vrhu tega še gluha. Taka je že od nekdaj moja usoda! Ko sem prečital ono vest o «slovanskem času», tedaj je vstalo pred menoj strašno vprašanje: ne pijem li morda tudi jaz vsak dan kavo, v kateri se kuhata ne samo eden, ampak kar dva koščka podplata mojega desnega čevlja. Takoj onega dne sem zagnal daleč vstran vse vsoje raztrgane čevlje. Ali bojim se, da s tem nevarnost še ni pri kraju. Ako tedaj prestanejo nekega dne moja «rimska pisma», tedaj vedite, dragi čitatelji, zlasti pa vi, drage čitateljice «Edinosti», da sem odšel s podplati svojih čevljev v želodcu na oni svet.

Demisija Pašićevega kabineta

Posvetovanja na dvoru. - Radićev shod na Sušaku. - Kriza bo dolgotrajna.

BEOGRAD, 5 (Izv.) Včeraj je predložil ministrski predsednik Pašić kralju ostavko celokupne vlade. Razloge, ki so ga prisili do tega koraka, je Pašić obrazložil kralju v daljšem pismu, s katerimi je pospremil ostavko vlade. Kralj je ostavko sprejel.

Tekom današnjega dne so se začela na dvoru posvetovanja z načelniki strank. Najprej so bili sprejeti v avdijenci na dvoru voditelji onih strank, ki sestavljajo takoimenovani opozicijonalni blok. Davidović, načelnik demokratske stranke, Spaho, načelnik Organizacije jugoslovenskih muslimanov, in dr. Kulovec, ki se je nahajal v Beogradu ter je bil v avdijenci v zastopstvu dr. Korošca, načelnika SLS. Vsi trije omenjeni voditelji so izjavili, da odklanjajo sodelovanje v vsaki vladi, kateri bi načeloval g. Pašić.

Nato je bil pozvan na dvor načelnik samostojnih demokratov Svetozar Pribičević. Avdijenca je trajala zelo dolgo. G. Pribičević je obrazložil kralju pogoje samostojnih demokratov za sodelovanje v vladi, pogoje, ki vsebujejo obsežen program kulturnega in gospodarskega značaja kakor tudi izvajanje oblastne avtonomije. Posvetovanja se bodo jutri nadaljevala.

Danes je imel St. Radić shod na Sušaku. Shod je bil zelo buren, ker so se ga udeležili tudi številni samostojni demokrati in Davidovićevci, ki so radićevskem govornikom ostro ugovarjali. Prišlo je do več hrupnih incidentov. V onem delu svojega govora, ki se je naglašal na sedanjo vladno krizo, je g. Radić zelo ostro napadal Pašića in tudi radikalno stranko. Radićevi napadi na radikale napravljajo vtis, kakor da bi bila izključena vsaka nova kombinacija med radikali in Radićevo stranko.

Vodijo se baje pogajanja med samostojnimi demokrati in radikali za zopetno vzpostavitev narodnega bloka. Vendar pa sedaj še ni mogoče sklepati, da bodo pogajanja dovedla do uspeha. Govori se tudi o kombinaciji med pristaši Ljube Jovanovića., radićevci in davidovićevci. V političnih krogih pričakujejo, da bo jutrišnji dan v marsičem pojasnil sedanji položaj.

Tu se splošno predvideva, da bo kriza zelo mučna in dolgotrajna.

BEOGRAD, 4. Radićevski ministri niso prišli na sejo ministrskega sveta, katera se je vršila včeraj zjutraj. Ravnotako so izostali od popoldanske seje. Laza Marković je sicer včeraj po jutranji seji vlade povedal novinarjem, da bo Pašić podal demisijo celokupnega kabineta ob 4. popoldne, ali zvečer so radikalski ministri izjavili, da bo demisija predložena šele jutri, in sicer po seji radikalskih ministrov, ki jih je Pašić sklical za 10. uro.

Pesnik D'Annunzio ozdravel

RIM, 5. Iz Garde poročajo, da je D'Annunzio spet zdrav. Kakor znano, je neakj časa bolehal na influenci.

Velika nesreča v kinematografu

MEKSIKO, 5. V nekem kinematografu, ki je bil natrpan z občinstvom, se je vdrla galerija. 5 oseb je mrtvih, 92 pa ranjenih. Ponesrečenci so povečini delavci.

Italijansko-ameriški dogovor glede dolgov

Razprava v ameriškem senatu prekinjena. - Glasovanje prihodnjo soboto

WASHINGTON, 5. Včeraj je senat nadaljeval razpravo o dogovoru, ki je bil sklenjen z Italijo glede poravnave vojnega dolga. Seja ni trajala dolgo. Senator Fletscher je govoril o gospodarskih prilikah Italije; naglašal je, da ni dobro sklepati sporazuma glede dolga, če se Italija nahaja res v takem položaju, da ga ne zamore plačati. Bolje bi bilo počakati, dokler se razmere zboljšajo, tako da bi Italija poravnala vse kar dolguje.

Razprava je bila nato prekinjena, nadaljevala se bo po velikonočnih počitnicah. Kakor vse kaže, bo senat glasoval o sporazumu v soboto.

Tudi francoski senat odobril Péretove načrte

PARIZ, 5. V soboto je senat pričel razpravo o finančnih načrtih nove vlade. Poročevalec Cheron je v svojem poročilu pokazal mnogo optimizma in dokazoval, da bodo novi dohodki docela izravnali državni proračun.

Daljši govor je imel tudi finančni minister Pèret, ki je pojasnjeval nekatere točke svojih načrtov.

Senat je načrte odobril z 232 proti 12 glasovi.

Srditi verski boji v Indiji

Krvavi izgredi v Kalkuti

KALKUTA, 5. Že tri dni se vršijo tu srditi boji med hindujci, bramanci in muslimani. Po dosedanjih vesteh je padlo v teh bojih 40 ljudi, 500 jih je bilo pa ranjenih.

Policija, čete urojencev in bataljon rednih angleških čet ter oddelki prostovoljcev krožijo po mestu s strojnimi puškami. Spor je že v petek začel zadobivati resnejše lice. Tega dne je namreč šla verska procesija kakih tisoč članov neke verske sekcije, ki so praznovali svoj največji praznik v letu, mimo muslimanske mošeje, katera je bila polna vernikov. Ti poslednji, raztogočeni, ker je godba omenjene procesije motila njih molitve, so začeli protestirati in pri tem je že prišlo do pretepanja. Ljudje od procesije so tedaj vdrli v mošejo, odkoder pa so jih razgnali muslimani, nakar je prišlo do srditega spopada med obema strankama. Na lice mesta je prišla policija, na katero so začeli demonstranti metati kamenje in je bila napadena tudi od tolp oboroženih z noži in palicami. Vendar se je stražnikom posrečilo izpraznti glavne ulice mesta. A boji so se potem nadaljevali v stranskih ulicah.

Volitve na Grškem

Diktator Pangalos izvoljen za predsednika?

ATENE, 4. Volitve novega predsednika republike se vrše v popolnem redu. Dosedaj ni zaznamovati nobenega incidenta. Kakor vse izgleda, je gotovo, da bo za predsednika izvoljen general Pangalos.

V političnih krogih domnevajo, da bo Pangalos ostal še nadalje predsednik ministrskega sveta, čeprav bo izvoljen za državnega predsednika.

ATENE, 5. V 9 okrožjih so bile volitve prenesene na 10. aprila.

Boji v Siriji

BEYRUTH, 5. Tekom bojev, ki so jih pričeli Francozi, da osvobode hrib Hernom, je bilo na strani vstašev mnogo mrtvih in ranjenih. Francoske čete so zasedle hrib.

Agencija Reuter poroča iz Bagdada: Včeraj zjutraj so angleški zrakoplovi in oklopni avtomobili odbili napad številnih arabskih rodov v Siriji, ki so se spoprijeli z nekim iraškim plemenom, ki je branilo neko obmejno postojanko. Arabci so pustili na bojišču 45 mrtvih tovarišev,

Meščanska vojna na Kitajskem

Letala bombardirajo Peking.

PEKING, 5. Mandžurska vojska pošilja nad Peking letala, ki bombardirajo mesto. Prvi tak slučaj se je dogodil minuli petek. Padli sta na mesto dve bombi, ki sta ranili nekega domačina. Predvčerajšnjim predpoldne je neko mandžursko letalo precej časa krožilo nad mestom. Spustilo je osem bomb, ki pa niso povzročile nobene resnejše škode.

Tudi včeraj so letala bombardirala mesto. Kakor vse kaže, ciljajo letalci na kasarne, a dosedaj še ne morejo zaznamovati nobenega pravega uspeha.

Brezposelnost na Angleškem

LONDON, 5. Ministrstvo za delo je objavilo statistične podatke o brezposelnosti na Angleškem. 22. marca je bilo brez dela 1,039.400 oseb, kar znaša za 31.443 manj kot v prejšnjem tednu in 161.915 manj kot v istem tednu prejšnjega leta.

Politične vesti

BIVŠI ČEŠKI VOJAK O GAVRILU PRINCIPU

Praški list «České slovo» je objavil zanimivo pismo češkega vojaka, ki se je za časa svoje službe v avstrijski vojski v — zaporu seznanil z Gavrilom Principom. Dogodilo se je slučajno, da je bil češki vojak František Fanjek dodeljen straži ječe, v kateri je bil zaprt Princip. Rečeni vojak pripoveduje:

Dobil je od nadzornika zaporov, Nemca, stroga navodila, da se mora s tem ujetnikom posebno pazno postopati, ker je to zločinec, zelo nevaren za državo. Takoj prvega dne, ko je Franjek kot stražar spremljal Principa na izprehodu, sta se slovanska brata sporazumela in od tedaj je Franjek pomagal Principu na najrazličnejše načine, kolikor je le mogel. Dajal mu je cigarete in tu pa tam tudi časopise. Češki pisec objavlja v svojih kratkih, a velezanimivih spominih, nekoliko interesantnih in izrazitih citatov s privatnih razgovorov, ki jih je imel s Principom. Na vprašanje češkega vojaka, da-li obžaluje svoje dejanje, umorstva nadvojvode Frana Ferdinanda, radi katerega ga čaka težka kaezn, je odgovoril Princip z največjo mirnostjo, da je dobro premislil vse, kar misli storiti, da je tako postopal na korist Srbije, ter da je uverjen, da bo njegov čin blagoslovljen z osvoboditvijo Srbije, ki je od strani Avstro-Ogrske več trpela, nego od Turčije. Princip je rekel doslovno: «Kakor verujem, da Avstrija mora razpasti, tako verujem trdno, da bo Srbija velika, in če bi tudi kralj sam z zadnjim vojakom moral zapustiti domovino.»

Drugi karakteristični dogodek: Nekega dne, menda nekega praznika «cesarske hiše», je prišlo do oficijelne inspekcije častnikov v ječi, ki so vprašali Principa, ali obžaluje svoj čin in mu obenem priobčili, da bodo njegovi tovariši rešeni od težkih okov, če pokažejo dobro voljo in iskreno kesanje. Ista milost bi se mogla dati tudi njemu, Principu. Ta jih je premeril samo z enim pogledom, ki pa je bil tako naravno ponosen, da so ga vsi takoj razumeli. Na to se je Princip molče obrnil od svojih sodnikov in jim kazal hrbet. Vsi so bili osupljeni, a ni jim preostajalo drugega, nego da njegovo vedenje vzamejo na znanje. Ugotovili so enostavno, da je tu «močna volja». Češki vojak je zaključil svoje spomine s kakteristiko, da je Princip ne samo ljubil svojo domovino, marveč da je bil tudi primerno strpen. Ko je prenašal trpljenje za domovino, je bil nepopustljiv, ali pri tem je imel nezlomljivo zaupanje glede svojega naroda.

DNEVNE VESTI

Kmetski „punt" na Pivki leta 1870.

Prejeli smo iz občinstva:

Hvaležni smo «Edinosti» za vsako drobtinico iz domače zgodovine in radi čitamo podatke o zgodovini goriških puntov. Čitatelje bo mogoče zanimal tudi «punt» kmetov na Pivki leta 1870, dasi ta «punt» ni posegel bogve kako globoko v svetovno zgodovino. Zanimiv je tudi radi tega, ker se v zadnjem času toliko govori o občinskih užitkih in je ta punt nastal ravno tedaj, ko so se nekdaj obstoječi občinski užitki odkupovali, ter nam tako nudi zgodovinski dokaz, da je vprašanje občinskih užitkov pri nas že davno rešeno.

Okrog leta 1870. je krajnska agrarna komisija na Pivki izvrševala delo, da se razne pravice, ki so jih imeli kmetje v gozdovih princa Schönburg-Waldenburg, odkupijo in da se kmetom odkažejo primerni deli gozda v izključno last kot protivrednost njihovih užitnih pravic.

Leta 1870. so kmetje na Pivki prišli do spoznanja (če upravičeno ali ne, o tem, molči zgodovina), da se omenjena agrarna operacija izvršuje njim na škodo in da se jim hoče za njihove pravice dati premajhna odkupnina. Zbralo se je nekoliko stotin kmetov iz Knežaka, Bača, Koritnic (Zagorje se nikjer ne omenja); oboroženi so bili s kosami, cepi in sličnim orodjem. Zvonovi so začeli zvoniti. Ker so bili gospodje od agrarne komisije predaleč v Ljubljani, so jo kmetje z divjim krikom udarili proti Mašunu in napadli gozdarska poslopja princa Schönber-Waldenburg. Kmalu so bila vsa v plamenih. Gozdar, ki je bil pravočasno obveščen, je pobegnil v gozd ter se tam s svojo družino dva dni skrival. Na lice mesta je prihitel oddelek žendarmerije, kateri se je spričo velikega števila «puntarjev» in spričo njihove razjarjenosti podal na polje mirnih prigovarjanj. Ko so kmetje slišali zagotovila, da bodo dobili svojo pravico, so se zopet vrnili domov. Kompanija vojakov, ki je čez dva dni prihitela iz Ljubljane, je le pomagala aretirati glavne upornike, kateri so bili podvrženi raznim kazenskim procesom.

Če so pivški kmetje dobili svojo pravico, o tem zgodovina nič ne pove. Par nekdanjih «puntarjev», ki še danes živijo, pravi da so bili kmetje potem zadovoljni z odkupom. Resnica je, da se danes vsi veselijo svojih lepih gozdov.

Izseljevanje v Jugoslavijo

V nedeljski številki smo orisali žalostni položaj, v katerega lahko padejo oni naši izseljenci, ki se izselijo v Jugoslavijo, a se podajo na pot s pomanjkljivimi dokumenti. Ne bomo več ponavljali, kar smo že pisali v nedeljo, pač pa moramo tu zopet zapisati opomin na naslov naših ljudi. **Nihče naj ne zapušča svoje rodne grude, ako ni res prisiljen si iskat vsakdanjega kruha po drugih krajih!** Za tiste, ki morajo s trebuhom za kruhom in ki se v ta namen izselijo v Jugoslavijo, podajemo danes vzorce dokumentov, ki so potrebni prizadetim izseljencem.

A. Prošnja na eni poli

5 Din — 20 Din
kolek — kolek

Glavni carinarnici I. reda
Ljubljana.

V smislu odloka Gen. Dir. Carin C Br 45477/20. 1. podpisani prosim naslov za carine prosti uvoz svojih selitvenih predmetov po čl. 9. toč. 10/1 Predloga Zakona o sploš. car. tarifi na podlagi priloženih potrdil.

Podpis

1 Priloga prošnji
uradno potrdilo

Policijska direkcija v Ljubljani ali Sreski poglavar (okrajni glavar) onega mesta, kamor se doseljuje ali tudi občina onega mesta, kamor se doseljuje,

mu mora izdati sledeče*

* 1. 2.)

Ex. h. št. . . . . /26.

POTRDILO.

X. Y. iz Z. je italijanski državljan slovenske narodnosti po poklicu kmetovalec (obrtnik), doseljuje se z ženo in . . . . otroci. Predmeti, katere uvaža, so njegova lastnina in odgovarjajo njegovemu stanu. Živel je do selitve v Italiji, pa se seli v našo Kraljevino, da se bo bavil s kmetijstvom in poljedelstvom (obrtjo).

Policijski ravnatelj ali
Sreski poglavar ali
Župan občine . . . . .

20 Din
kolek

* 1.) N. B. Gornjih potrdil se lahko poslužujejo doseljenci — obrtniki — zato smo postavili (obrtnik) v oklepaju.

* 2) N. B. Gornje potrdilo mora biti prav tako t. j. mora vsebovati vse točke, ki smo jih napisali, ker tako zahteva odlok CBr 45477/20.

B. Priloga prošnji.

(1 priloga prošnji)

SEZNAM

selitvenih predmetov.

2 postelji
2 omari
1 umivalnik
1 zaboj s perilom
1 zaboj s kuhinjsko posodo
itd. itd. itd.

(v seznam ni treba prav vsega natanko navesti, marveč le po številu zabojev in pohištva.)

(Uradno potrdilo na seznamu)

Ex. št.....i26 (ekshibitna številka ista kakor na potrdilu).

Gornji predmeti so stari, rabljeni, na katerih se vidijo znaki uporabe ter odgovarjajo stanu stranke.

Policijski ravnatelj ali
Sreski poglavar ali
Župan občine

onega mesta, kamor se doseljujejo.

Pripomba: Ko prispe vagon in je že prošnja v redu sestavljena, se odkupi tovorni list in se priključi prošnji.

KONCERT PEVSKEGA ZBORA UČIT. ZVEZE,

ki se je vršil včeraj, je dobro izpadel. Dvorana je bila napolnjena do zadnjega kotička; — znamenje, da naše občinstvo res ljubi slovansko pesem.

Zbor je posamezne točke programa prav lepo prednašal, in poslušalci niso štedili z odobravanjem. Posebno sta ugajala Adamičeva: «Kresovale tri devojke» in Mokrančev 10. rukovet; obe pesmi je moral zbor ponoviti.

ZRAČNA POŠTA TRST-TURIN.

Pokrajinsko poštno ravnateljstvo v Trstu javlja: Zračna poštna služba med Trstom in Turinom se bo opravljala do nove odredbe na ta način, da bo odhajala pošta iz Trsta vsak ponedeljek, vsako sredo in vsak petek ob 11. uri. Odhod iz Turina pa ob torkih, četrtkih in sobotah ob 11. uri.

Poroka.

Na veliko nedeljo si je naš zvesti član tov. Parovel Marij izbral za družico svojega življenja vrlo Škofljanko gdč. Pečanić Natalijo. Bilo srečno! Odbor M. D. Magdalena.

Društvene vesti

— **Pevsko društvo «Ilirija».** Danes ob 20.15 se pričnejo zopet redne vaje (za novi program). Vadili bomo Adamiča: Svatovske. Sprejemajo se tudi pred vajo novi pevci in nove pevke. Apeliramo na pevce in pevke iz mesta in bližnje okolice da se vpišejo v edini redno delujoči tržaški pevski zbor, ako ljubijo moderno in lepo zborovo petje. — Odbor.

— **D. K. N. Tommaseo, Trst.** Danes, točno ob 17. uri, se vrši sestanek v novih prostorih ul. Zanetti 1, I. Navzočnost vseh članov potrebna. Točno ob 15.30 se vrši pa odborova seja. — Odbor.

SPORT

DVE ZMAGI S. K. VICTORIJE IZ SUŠAKA

S. K. Victoria iz Sušaka je odigral za velikonočne praznike v Trstu dve tekmi, ter obakrat odnesel zmago. «Obzor» je moral kloniti s 4-0. Rapresentanca S. U. pa z 2-1.

Magdalena: Zarja - 3-0.

Radi odsotnosti uradnega sodnika se je včeraj mesto prvenstvene odigrala na igrišču Obzora prijateljska nogometna tekma med omenjenima društvoma.

Igra skozinskoz živahna, napeta, z magdalensko premočjo, a vseeno prijateljska. Prvi polčas konča z golom Kobca III., 1-0. Drugi polčas se Zarja opomore, obramba Magdalene, ki prijateljsko strelja enajstmetrovko. Delen oddih obeh čet. Drugi gol za Magdaleno (Nardin) zbudi zopet prejšnjo živahnost, katere posledica je tretja žrtev za Zarjo (Kobec I.) —

— V nedeljo je Magdalena v prijateljski tekmi proti 2. četi Obzora zmagala z 2-1. — Obzor je igral samo z osmimi igralci, kar je povzročilo, da je bila Magdalena stalno v premoči.

Skrajno drzen roparski napad na železniški postaji v Prestranku

Okoli 250.000 lir ugrabljenih. - Tragična bitka med roparji in javno silo. - En uradnik in en finančni stražnik žrtvi dolžnosti. - Dva roparja ubita. - Več aretacij.

Preteklo soboto se je dogodil v Prestranku, sicer mirni vasi ob železniški progi pri Postojni, strahovit zločin, kakršnemu je težko najti para v kriminalni zgodovini naše pokrajine, dasi je že bila svoj čas pozorišče krvavih grozodejstev tako drznih in žalostno proslulih tolovajev, kakršna sta bila Collarich in Braico ter njuni pajdaši. Tolpa do zob oboroženih roparjev je pri belem dnevu udrla na železniško postajo, ustrahovala osobje ter ugrabila ogromno svoto 260.000 lir. Na begu v boju z varnostnimi organi so tolovaji umorili dve osebi, več pa ranili; ubita sta bila tudi dva tolovaja.

V soboto okoli 17. ure je na postaji v Prestranku vrvel vsakdanji promet. V železniškem upravnem uradu, ki se nahaja kakih 100 metrov od prometnega urada na postaji, so bili tedaj zaposleni železniški uradnik Julij Toniolo, Ahilej Valcareggi, Josip Zwelf in Peter Pacor, vsi iz Trsta. Razen njih sta se mudila po službenih opravilih v uradu dva uradnika špedicijskih podjetij Gondrand in Volonteri. Blagajničar Valcareggi je štel denar, ki je deloma ležal na mizi pred njim, deloma pa v blagajni; bilo ga je za znesek kakih 260.000 lir. Ni še končal tega opravila, ko se vrata nenadoma odprejo in v urad planejo trije moški, oboroženi z revolverji, ki jih takoj namerijo na uradnike s klicem: «Roke kvišku!» Iznenadeni in prestrašeni uradniki, uvidevši, da bi bil vsak upor zaman, so se brez obotavljanja pokorili grozečemu ukazu. Tedaj je eden izmed tolovajev, ki je imel obraz zakrinkan, skočil najprej k mizi, nato k blagajni ter pobral ves denar, ki ga je urno pobasal v usnjato torbo, pripeto za pasom. Ker se je medtem eden izmed uradnikov nekoliko zganil, sta ostala dva tolovaja izpalila več strelov, očividno le z namenom, da bi uradnika ustrašili, kajti krogle niso zadele nikogar. Nato so tolovaji zagrozivši uradnikom, naj jih ne zasledujejo, naglo zapustili urad ter se spustili v beg proti reki Pivki, ki teče blizu za poslopjem, kjer se nahaja upravni urad. Komaj so roparji izginili, so uradniki začeli vpiti na pomoč. S tem so vzbudili pozornost finančnih stražnikov, ki imajo svoj stan v majhni hiši, kakih 100 metrov od železniškega urada. Spoznavši, za kaj gre, so stražniki pograbili puške in se spustili za bežečimi roparji, ki jih je bilo 5. Dva sta očividno ostala zunaj na straži, medtem ko so ostali trije vdrli v urad. Begunce so začeli zasledovati tudi železniški uradnik Ugo Del Fiume, ki se je tedaj slučajno nahajal na cesti. Že se jim je precej približal, ko sta dva roparja, ki sta nekoliko zaostala za tovarili z očividnim namenom, da krijeta beg, nenadoma obrnila in izpalila proti njemu dva strela. Nesrečni uradnik se je zgrudil na tla zadet od krogle, ki mu je predrla pljuča in srce; v par trenutkih je siromak izdihnil.

Medtem so trije roparji že pregazili Pivko in izginili v bližnjem gozdu; ostala dva sta se pa ustavila na bregu reke, legla na tla in z revolverji otvorila ogenj na stražnike. Pričela se je srdita borba, ki je imela tragičen izid. Stražniki Dominik Tempesta, Martin Barletta in Attilio Pizzutti so se zgrudili ranjeni, prva dva težko; Tempesta je naslednji dan podlegel rani, ki jo je zadobil na trebuhu.

Končno so revolverji dveh roparjev utihnili. Obležala sta mrtva, oba zadeta v glavo. Tedaj so stražniki nadaljevali zasledovanje ostalih treh tolovajev, a jih niso mogli najti. Sicer pa je bilo zasledovanje zelo težavno, ker je medtem že nastopila tema.

Varnostno oblastvo je takoj uvedlo strogo preiskavo o strašnem dogodku. Predvsem je bilo treba ugotoviti identiteto umorjenih roparjev, kar pa prvi hip ni bilo lahko, kajti ne eden ne drugi ni imel pri sebi listin, ki bi to omogočile.

Identifikacija je bila izvedena po prihodu varnostnih organov iz Trsta. Med njimi je bil tudi policijski komisar Carusi, ki je po ogledu ubitih roparjev spoznal v enem nekega Stanislava Molka iz Planine, katerega so oblastva že delj časa zasledovala radi umora dveh orožnikov v Črnem kalu c Istri in radi roparskega napada na inženirjaHoffmanna pri Postojni. Tudi inž. Hoffmann, ki je bil poklican na lice mesta, je to ugotovil. Molk je imel nalepljene ponarejene brke in obrvi. Pri njem so našli vojaško odpustnico, glasečo se na Ivana Grželj iz Postojne. Na podlagi te ugotovitve je bil Grželj takoj artiran z ženo in ostalimi člani svoje družine. Grželj je pri zaslišanju odločno zanikal, da bi bil imel kakršnekoli stike z roparji. Toda nekateri baje trde, da so ga videli v soboto v družbi drugega roparja. Ta je bil medtem spoznan za nekega Alojzija Vilharja iz Postojne. Policijski organi so izvršili v njegovem stanovanju v Postojni strogo preiskavo. Njegova žena, ki je bila takoj aretirana, je trdila, da je šel njen mož z doma šele v nedeljo zjutraj. Očividno še ni vedela, da je bil njen mož v soboto zvečer že mrtev. Tudi Vilharjev brat, ki biva v Šempetru na Krasu, je bil aretiran, ker je pri ogledu dveh mrtvecev trdil, da ne pozna nobenega izmed njiju. Razen omenjenih je bila aretirana še neka druga oseba, katere ime še ni znano.

Pri umorjenih roparjih so našli štiri revolverje tipa «Steyer» in več ročnih bomb. Molk je razen tega nosil v nahrtniku več oblek.

V nedeljo sta se podala na lice mesta tržaški prefekt gr. uff. Gasti in kvestor comm. De Martino. Prefekt je med drugim tudi obiskal ranjene stražnike.

Ministrstvo za notranje zadeve je razpisalo nagrado v znesku 10.000 lir za tistega, ki bo pripomogel k izsleditvi roparjev.

Grozni zločin je globoko pretresel prebivalstvo vsega okraja, katero je šlo organom javne varnosti na roko pri zasledovanju zločincev.

Vesti iz Istre

JELŠANE

Roparski napad na občinsko blagajno

V noči od 1. na 2. t. m. so obiskali neznani svedrovci siromašno občinsko blagajno v Jelšanah. Po dovršenem trudapolnem delu so jo odkurili neznano kam. V blagajni niso našli niti ficka; seveda je bila njih nada vsa druga, kajti blagajna je izgledala tako sposobna za shrambo denarja, a ni vsebovala že od leta 1922 nič drugega kot nekoliko važnih spisov, stare hranilne knjižice brez vrednosti in listine vojnih posojil. Pod bivšim g. županom se namreč ni hranil denar v blagajni, temveč na drugem proti tatvini bolj varnem mestu!

Kakor znano, se pošiljajo male svote obč. denarja nemudoma obč. iztirjevalcu davkov v Podgrad, a druge splošne občinske pristojbine pa iztirja in hrani iztirjevalec sam.

Ta okoliščina gotovo ni bila znana svedrovcem, ker drugače bi se ne spravili na nedolžni život občinske blagajne.

Iz tržaške pokrajine

SKLEP KMETIJSKO-NADALJEVALNE ŠOLE V SKOPEM.

V torek 30. marca t. l. ob 7. zvečer se je zaključil tečaj kmetijsko-nadaljevalne šole v Skopem, katerega je vodil g. učitelj Šinigoj.

Sklepu je prisostvoval odposlanec za strokovno izobrazbo poljedelcev tržaške pokrajine g. dr. Tenze in voditelj kmetijskega urada v Sežani g. Klavžar. Gojenci so bili izprašani iz kmetijskih ved. Odgovarjali so dobro. G. ravnatelj Klavžar je pohvalil gojence z željo, da pridobljeni nauki obrode tudi stoteren sad. Priporočal je mladeničem, naj se izpopolnjujejo s čitanjem kmetijskih knjig in časopisov. Mladenič Orel Aleks. se v imenu gojencev zahvali gospodom za pouk. Mladenič Žezlina Maks prosi g. odposlanca, da se ustanovljeni tečaj tudi v bodoče ohrani v prid kmetijskemu stanu. Gospod odposlanec je obljubil, da bo poskrbel in da dobe obiskovalci tečaja posebne diplome in nagrade.

NABREŽINA.

Naša cerkev.

Za letošnje velikonočne praznike se nam je obetala izredna cerkvena slovesnost, ki je bila pa v zadnjem času prenesena na belo nedeljo. Ta dan se namreč blagoslovi novi stranski oltar sv. Valentina. Imeli smo ga sicer že prej, a bil je zelo star. Ko so pa predlansko leto cerkev popravljali, so ga odstranili. Na njegovo mesto je sedaj postavljen lep, krasen oltar. Novi oltar je dal na svoje stroške napraviti in postaviti tukajšnji ugledni posestnik g. Radovič Valentin, kateri je postal s tem činom eden prvih cerkvenih dobrotnikov. Delo je izvršilo tukajšnje kamnoseško podjetje g. Radovič Antona. Oltar je večinoma iz nabrežinskega kamna. Vendar so štiri kolone, ki drže mizo, ter dve koloni na strani slike iz bližnjega kraškega rdečega marmorja. Posebno gornje dve koloni sta krasni, ki sta izdelani v obliki vijaka. V sredi je krasna oljnata slika sv. Valentina, katero je napravil neki tržaški slikar.

Zraven tega je za te praznike tudi tukajšnje industrijsko podjetje Favetti nekoliko poskrbelo za našo cerkev. Dalo je prevleči ves zid okolu velikega oltarja v visokosti 120 cm z marmornatimi ploščami. Plošče so iz lepega črnega kamna iz njihovega lastnega kamnoloma v Gabrijah pri Gorici.

S tem dvojnim delom bo naša cerkev prenovljena, šteje sicer že več dobrotnikov, ki so na en ali drugi način pripomogli za kras hiše Gospodove, vendar gre pri tem posebna zasluga našemu gosp. kuratu, ki se resnično trudi na vse načine za našo cerkev.

Vesti z Goriškega

KOBARID.

Tukaj v Kobaridu do sedaj nismo imeli niti enega sportnega odseka. Sicer tukaj imamo pevsko dr. in knjižnico, kateri nam dajata duševne hrane, toda mi mladeniči potrebujemo tudi telesne. Narava je vstala od zimskega spanja. Tako tudi mi sportniki vstanemo ter pokažemo Kobaridu in drugim, da smo tu in da hočemo poleg duševne tudi telesno hrano. Saj pravi pregovor «Zdrav duh, v zdravem telesu.» Toda pojdimo k stvari! Tukaj namreč ustanovimo nogometaški odsek, kateri naj zabava in vadi člane ob prostem času. Saj je ta panoga sporta sedaj najbolj razširjena med Slovenci. Odsek bo imel v začetku veliko sitnosti in težav. Radi tega priskočite nam na pomoč tudi Vi domačini, ko bomo v stiski. Saj bo ta odsek lahko visoko držal ime našega kraja v sportnem delovanju. Sicer pa poglejte na druge kraje, kako z mrzlično naglico delujejo na sportnem polju. Kobarid je bil enkrat znan kot zelo napreden kraj. Ali hočemo res zapraviti to dobro ime našemu kraju? Ne! Torej na delo z nami. Tudi Vi, mladeniči, in fantje nastopajte bolj složno kakor do sedaj, ker «v slogi je moč». Toplo se zahvaljujemo predsedniku pevskega društva za usluge, katere nam je izkazal. Sportnik.

Reška pokrajina

ILIRSKA BISTRICA.

Žalostne, da naravnost obupne razmere, ki vladajo na naši preturi, so znane čitateljem «Edinosti», ker se je večkrat o njih pisalo. Naj navedemo samo nekaj številk zastankov: 1200 zemljeknjižnih spisov, 800 pravd, 400. zapuščinskih razprav i. t. d. Da pa bo kupa gorja polna, nas je zapustil 31. marca civilni in zapuščinski sodnik dr. Angelini, ki je na svojo prošnjo izstopil iz sodne službe, tako da ostanemo z enim samim sodnikom, ki vodi kazenski oddelek.

Ker je pa tudi ta odšel na velikonočne počitnice, se je dogodil prvega aprila prav mičen dogodek. Na vse zgodaj je prišel iz Brkinov kmetič na preturo, da potoži sodniku svoje gorje. Vprašal je slugo po sodniku, toda ta mu je odgovoril, da sodnika ni nobenega. Kmetič pa je bil kunšten, spomnil se je na lepo navado prvega aprila in ko je ta odgovor čul, se je pritajeno smejal ter vprašal po kancelistu. Toda ko mu je tudi ta potrdil, da sodnika sploh ni, se je moral prepričati, da ne gre za aprilsko šalo, marveč za pravo, sicer neverjetno resnico.

Pripomb, ki jih je razočarani kmetič napravil, Vam ne sporočamo, ker so bile precej ostre.

Gospodarstvo.

Tržaška kmetijska družba v Trstu je prejela zopet novo zalogo svežega in zajamčenega semena iz Nemčije.

Krmske pese rdeče Mamut in rumene Eckendorf, mirnov za krmo, zelja Brunšvicarskega, majarona, špinače, vrzot, peteršilja in novo izbero cvetličnega semena.

Trave in detelje

Najboljše kakovosti, **preiskane in zajamčene brez predenice.**

Umetna gnojila

Mešanico za krompir že pripravljeno po 30 lir za 100 kg.

Čilski soliter

najbolj pripraven za spomladansko dodatno gnojenje. Vzpodbuja raščo vsem rastlinam, posebno žitu, krompirju, ošibelim in mladim trtam in vsem vrtnim rastlinam.

Razno vrtno in poljsko orodje, pluge, slamoreznice itd.

Škropilnice

znamke «Vermorel» originalne, Ferari in drugih domačih znamk.

Plužne glave

Te dni nam dospe iz Češke kakih 100 komadov plužnih glav za lesene gredlje. Kdor se zanje zanima, naj si jih ogleda koncem prih. tedna v naših skladiščih.

Krmila

Orehove in sezamove tropine mlete in v kosih odpošiljamo tudi po naročilu po železnici; **laneno seme, klajno apno itd.**

Gornje blago imajo v zalogi naši zastopniki v sledečih krajih:

v **Sežani:** v trgovini Goljevšček;
v **Rodiku:** g. Ivan Čeh;
v **Dolini:** g. Josip Jerjan;
v **Boljuncu:** g. Ivan Kraljič.

Za blago, katerega nimajo v zalogi slučajno naši zastopniki, se lahko pri njih predznamujejo in naročijo. Naročila za žveplo in modro galico sprejemajo za svoj okraj vsi navedeni naši zastopniki in naša centrala v ulici Torrebianca št. 19.

Trž. kmetijska družba,
Trst,, ul. Torrebianca 19, Telefon št. 44-39.

DAROVI

Polovica za «Šolsko društvo» v Trstu in polovica za «Dijaško kuhinjo v Gorici se je nabralo, in sicer so darovali: Tominci L 14.—, N. N., Tolmin L 10.—, dr. Fornazarič L 20.—, dr. Devetak L 20.—, Franc Zagar L 22.50, Josip Ščuka L 10.50, Didič Ivo L 15.—. Skupaj L 112.— (Polovico t. j. 56 L za «Šolsko društvo» hrani goriška uprava.)

Na predlog g. Vuge Franca je nabral g. dr. Fornazarič pri Šapli za «Dijaško huhinjo L 50.—.

Živeli posnemovalci in hvala darovalcem!

Naročajte in širite „EDINOST“

MALI OGLASI

SESALKO za vino, s skoraj novimi crvmi, proda po ugodni Quagliata, Gorica, via Salcano 21 435

VINCE dobro vsem ugaja katerega po ceni v Trnovem Fr. Grilj prodaja. 473

BABICA, avtorizirana, sprejema noseče, Govori slovensko. Slavec, Via Giulia 29. 290

POMLADNO ZDRAVLJENJE. Smilojod Trpoški sok izdelan v lekarni Castellanovich, Trst via Giuliani 42, posebno priporočljiv za starejše proti poapnenju žil, revmatizmu in vsem drugim boleznim, ki izhajajo iz krvi, ker vsebuje joduro in je vsled tega izborno čistilno in krepilno sredstvo. Popolno zdravljenje 6 steklenic. Steklenica stane L 11. Dobiva se samo v lekarni Castellanovich. 372

BABICA, avtorizirana, diplomirana, sprejema noseče. Adele Emerschitz-Sbaizero, Farneto 10 (podaljšana Ginnastica), lastna vila, telefon 20-64. 220

Skladišče 352

Pohištva

dunajskega in lastnega izdelka po konkurenčnih cenah s prodajo na drobno in debelo

Semolich & C.

Via Cecilia De Rittmeyer št. 1

(Palača Rittmeyer)

vogal via C. Ghega št. 12

Zobozdravnik

Med. U. dr. D. Sardoč

specijalist za ustne in zobne bolezni

perfekcijoniran na dunajski kliniki

ordinira v TRSTU

Via M. R. Imbriani 16, I. (prej Via S. Giovanni)

od 9-12 in od 3-7 321

KRONE

po L 2.10 komad

Zlato, briljante, platin, 20-kronske zlate komade

kupuje in plačuje po najvišjih cenah

Albert Povh — urarna

Trst, Via Mazzini 46 318

ZAHVALA

Povodom prebritke izgube ki nas je zadela s smrtjo naše nepozabne soproge, matere

MARIJE STANIČ

nam je došlo toliko dokazov iskrenega sočutja, da se čutimo dolžni izreči tem potom najiskrenejšo zahvalo vsem onim blagim osebam, ki so bodisi z darovanjem cvetja ali spremstva na zadnji poti počastili spomin pokojnice.

Posebno se zahvaljujemo gospodični zdravnici dok. Wandi Sencovich, katera je skušala na vse mogočne načine jo iztrgati smrti ter za neprestano skrb izkazano pokojnici.

Bog plati vsem.

Rodbina STANIČ.

PODLISTEK

JULES VERNE: (14)

Skrivnostni otok

— Jaz bi imel rajši imena iz naše domovine, je rekel poročevalec, ki bi nas vedno spominjala na Ameriko.

— Da, je pritrdil Cir Smith, vsaj za slavne točke kakor za zalive in morske dele. Imenujmo viliki zaton na vzhodu «Unijonski zaton», a onega na zahodu «Washingtonov zaton». Gora, na kateri stojimo, naj se imenuje «Franklinova gora», a jezero pod nami «Grantovo jezero.» Ali znate kaj boljšega? Ta imena nas bodo vedno spominjala na domovino in njenih velikih meščanov, ki so njena dika. Za reke, zalive, rte in predgore, ki jih od tu vidimo, izberimo imena, ki nam jih nujajo njih oblike. Na ta način si jih bomo lažje zapomnili in so tudi praktičnejša. Oblika celega otoka bi nam težko nudila primerno ime; toda še nepoznane reke, razne godne dele, ki jih bomo pozneje raziskali, male obrežne zajede, ki se nam kažejo, krstimo po njih zunanjosti. Kaj pravite k temu, prijatelji?»

Inženirjevemu predlogu so enoglasno pritrdili. Otok je ležal pred njimi kakor razgrnjen zemljevid. Treba je bilo dati imena oglom in kotom ter višinam. Istočasno je hotel Gedeon Spilett zaznamovati imena na svojem načrtu in jih na ta način stalno določiti.

Najprej so določili imena obema velikima zatokoma: Zvezni zatok, Vašingtonov zatok, in glavni gori, ki so jo nazvali Franklinovo goro.

«Polotok, ki se končuje proti jugozapadu, bi jaz imenoval «Kačji polotok», je dejal poročevalec, a njegov zaviti rep «Reptilski rep.»

— Sprejeto, je rekel inženir.

— Drugi konec otoka, je rekel Harbert, z zalivom, ki je podoben široko odprtemu žrelu, imenujmo «Kitov zaliv.»

— Izvrstno si pogodil! je vzkliknil Pencroff. Zdaj pa je treba sliko dopolniti s tem, da imenujemo rt «Čeljustni rt».

— Toda sta dva, je pripomnil poročevalec.

— To je kaj preprosto, je rekel Pencroff, potem naj se imenujeta «Severni Čeljustni rt» in «Južni Čeljustni rt.»

— Sta že vpisana, je oznanil poročevalec.

— Zdaj je treba krstiti še skrajni konec na jugovzhodni strani otoka, je rekel Pencroff.

— To je oni, ki sklepa Zvezni zatok? je vprašal Harbert.

— «Krempljasti rt», je vzkliknil Nab, ki je tudi hotel biti deležen botrstva pri krščenju nove zemlje.

In v resnici je Nab izbral prav primerno ime, ker oni rt je bil zelo podoben ogromni šapi strašnega zmaja, ki ga je otok predstavljal.

Pencroffu se je zdelo imenitno, da je imenovanje tako naglo napredovalo. Kmalu so se sporazumeli za vsa ostala imena.

Reko, ki je dajala naseljencem pitne vode, in kamor jih je vrgel raztrgani zrakoplov, so nazvali «Hvala» iz hvaležnosti do božje previdnosti. Otočič, kamor so najprej stopile njih noge, so nazvali «Rešilni otok».

Planoto nad granitno steno, ki se je dvigala nad kamini, so imenovali «Lepi razgled»; neprodirne gozdove, ki so pokrivali Kačji polotok, pa so nazvali «Gozdovje Daljnega Zapada.»